

**Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» МККК-нің
2022 жылғы 08-16 тамыз аралығына
бос және (немесе) уақытша бос педагог лауазымдарына
тағайындау конкурсы туралы
АҚПАРАТ**

Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» МККК-ы бос және (немесе) уақытша бос педагог лауазымдарына тағайындау конкурсын (бұдан әрі - Конкурс) жариялады.

Конкурсты ұйымдастыру тәртібі мен кезеңдері:

1. Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» МККК-нің (бұдан әрі - колледж) бос және (немесе) уақытша бос педагог лауазымдарына тағайындауга конкурс өткізуің осы тәртібі Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңына, (бұдан әрі - заң), Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларының 2 бөлімімен бекітілген Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесі педагогтері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларына сәйкес келетін және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 21 ақпандағы № 57 Бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшылары мен педагогтерін лауазымға тағайындау, лауазымнан босату қағидаларының сәйкес әзірленді.

2. Конкурсқа қатысуға ниет білдірген кандидаттардан құжаттарды қабылдау мерзімі: 2022 жылғы 08-16 тамыз аралығы;

3. Конкурсқа қатысуға ниет білдіруші педагогтердің құжаттарды ұсыну тәртібі: Конкурсқа Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларының 2 бөлімімен бекітілген Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесі педагогтері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларына сәйкес келетін және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 21 ақпандағы № 57 Бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшылары мен педагогтерін лауазымға тағайындау, лауазымнан босату қағидаларының (бұдан әрі-Қағида) 107-тармағында көрсетілген тізім бойынша құжаттарды Нұр-Сұлтан қаласы, Алматы ауданы, Б.Майлин көшесі 12 мекен жайында орналасқан Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнына 2022 жылғы 08-16 тамыз аралығында (жарияланған соңғы күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде) электрондық поштаға: ktsk.astana@mail.ru (сканерленген нұсқада), б.т. 501647 немесе қағаз түрінде;

4. Конкурсты өткізу орны: Нұр-Сұлтан қаласы, Алматы ауданы, Б.Майлин көшесі 12 мекен жайында орналасқан Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнығимаратында;

5. Конкурстың комиссияның қатысуға ниет білдірген кандидаттардың құжаттарының Педагогтердің үлгілік біліктілік сипаттамаларымен бекітілген біліктілік талаптарына сәйкестігін қарастыру мерзімі: 2022 жылғы 17-22 тамызы аралығында (қабылдау аяқталған күннен кейін бес жұмыс күні ішінде);

6. Конкурстың комиссияның қорытынды отырысы: 2022 жылғы 19 тамыз

күні.
Бос және (немесе) уақытша бос педагог лауазымдарын атаяу, уақытша бос лауазымға конкурс өткізу кезінде педагогтің уақытша бос лауазымының мерзімі, негізгі функционалдық міндеттері, еңбекке ақы төлеу мөлшері мен

**ШАРТТАРЫ МЕНД ПЕДАГОГТЕРДІЦ ҰЛГІЛІК БІЛІКТІЛІК СИПАТТАМАЛАРЫМЕН БЕКІТІЛГЕН
КАНДИДАТКА ҚОЙЫЛАТЫН БІЛІКТІЛІК ТАЛАПТАРЫ:**

7.1 Бос лауазым атаяу: Негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне біліктілігі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының ұлгілік біліктілік сипаттамаларының 2 бөлімінің 9 параграфымен бекітілген «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру үйымдары бөлімшесінің менгерушісі» сипаттамасына сәйкес келетін болімшіе менгерушісі 1 (бір) бірлік;

Еңбекке ақы төлеу мөлшері: Мерзімдік еңбек шарты негізінде екі айлық сынақ мерзімі тағайындалуы тәртібімен, орташа лауазымдық айлықақы 150 000 (жұз елу мың) теңгеден басталады.

Лауазымдық міндеттері:

педагогикалық ұжым қызметінің ағымдағы және келешектегі жоспарлануын ұйымдастырады;

оку жоспарлары мен бағдарламаларын орындау бойынша оқытушылардың, тәрбиешілердің, өндірістік оқыту шеберлерінің және басқа да педагогтердің жұмысын, сондай-ақ әдістемелік құжаттаманы әзірлеуді үйлестіреді;

білім алушылардың оку жүктемесінің орындалуын, білім беру үйымының кестесін жасау үшін материалдар дайындауды және олардың орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

білім беру және тәрбие процестерінің сапасын және білім алушылардың білім беру даярлығы нәтижелерін бағалаудың объективтілігін бақылауды жүзеге асырады;

педагогтерге инновациялық бағдарламалар мен технологияларды игеруге және әзірлеуге көмек көрсетеді;

педагогикалық (әдістемелік) кеңесте қарау үшін материалдар дайындауды қамтамасыз етеді;

кәсіптік бағдар беру жұмыстарын жүргізуге қатысады, білім алушылар контингентін сақтау бойынша шаралар қабылдайды;

оку-материалдық базаны нығайту, оку зертханалары мен кабинеттерін қазіргі заманғы жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқытудың техникалық құралдарымен жарақтандыру бойынша шаралар қабылдайды;

жабдықтардың сақталуын, санитариялық-гигиеналық талаптардың, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен міндетті құжаттар тізбесін жүргізеді;

оқытушылардың есептілікті уақытылы жасауын, қолданыстағы нормаларға сәйкес құжаттамаларды жүргізуін қамтамасыз етеді.

Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оку орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе өзге де жоғары және (немесе) жоғары оку орнынан кейінгі кәсіптік білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды;

және (немесе) біліктілігінің жоғары деңгейі болған кезде білім беру үйымдарындағы жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін – кемінде 1 жыл; педагог-сарапшы үшін-кемінде 2 жыл; педагог-зерттеуші үшін – кемінде 3 жыл; педагог-шебер үшін – 4 жыл.

Кәсіби құзыреттілікті айқындаі отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

- 1) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

оқытудың инновациялық формаларын, әдістері мен құралдарын қолдану;

білім беру үйымы деңгейінде тәжірибелі жинақтау;

білім беру үйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысуышардың болуы;

- 2) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:
тәлімгерлікті жүзеге асыру және білім беру ұйымы деңгейінде өзінің және
эріптерлерінің кәсіби даму басымдықтарын айқындау;

аудан/қала деңгейінде тәжірибелі жинақтау;
аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың
болуы;

3) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:
сабакты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын менгеру;
білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және аудан, қала деңгейінде педагогикалық
қоғамдастықта даму стратегиясын айқындайды;

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде
тәжірибелі жинақтау (республикалық ведомствоның бағынысты ұйымдар үшін);

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде
олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық
ведомствоның бағынысты ұйымдар үшін);

4) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Ү.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-
әдістемелік кеңесте немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы
Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған авторлық бағдарламаның болуы,
немесе оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдар тізбесіне
енгізілген шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (бірлескен
авторы) болып табылады, білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен немесе
техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-
әдістемелік кеңес ұсынған немесе тест тапсырмаларын, оқулықтарды, оқу-әдістемелік
кешендерді сараптау жөніндегі әзірлеушілер мен сарапшылардың құрамына кіретін
немесе Уорлд скилс (WorldSkills) республикалық және халықаралық чемпионаттарының
сарапшысы (кәсіби шеберлік конкурсы) немесе педагогтердің біліктілігін арттыру
бойынша жаттықтырушы болып табылады;

ғылыми жобалашу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін
дамытуды жоспарлау;

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы
бул немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың
қатысушыларын дайындау.

7.2 Бос лауазым атауы: Негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне біліктілігі
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338
Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының ұлгілік біліктілік сипаттамаларының
2 бөлімінің 10-параграфымен бекітілген «Оқу бөлімінің менгерушісі» сипаттамасына
сәйкес келетін оқу бөлімі менгерушісі 1 (бір) бірлік;

Еңбекке ақы толеу мөлшері: Мерзімдік еңбек шарты негізінде екі айлық сынақ
мерзімі тағайындалуы тәртібімен, орташа лауазымдық айлықақы 150 000 (жұз елу мың)
теңгеден басталады.

Лауазымдық міндеттері:

педагогикалық ұжым қызметінің ағымдағы және келешектегі жоспарлануын
үйімдастырады;

оқу жоспарлары мен бағдарламаларын орындау бойынша оқытушылардың,
тәрбиешілердің, өндірістік оқыту шеберлерінің және басқа да педагогтердің жұмысын,
сондай-ақ әдістемелік құжаттаманы әзірлеуді үйлестіреді;

білім беру және оқыту жүргізуге қатысады, білім алушылардың білім беру даярлығы нәтижелерін бағалауды жүзеге асырады;

педагогтерге инновациялық бағдарламалар мен технологияларды игеруге және өзірлеуге көмек көрсетеді;

педагогикалық (әдістемелік) кеңесте қарau үшін материалдар дайындауды қамтамасыз етеді;

кәсіптік бағдар беру жұмыстарын жүргізуге қатысады, білім алушылар контингентін сақтау бойынша шаралар қабылдайды;

оқу-материалдық базаны нығайту, оқу зертханалары мен кабинеттерін қазіргі заманғы жабдықтармен, көрнекі құралдармен және оқытуудың техникалық құралдарымен жарақтандыру бойынша шаралар қабылдайды;

жабдықтардың сақталуын, санитариялық-гигиеналық талаптардың, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен міндетті құжаттар тізбесін жүргізеді;

оқытушылардың есептілікті уақытылы жасауын, қолданыстағы нормаларға сәйкес құжаттамаларды жүргізуін қамтамасыз етеді.

Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе өзге де жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды;

және (немесе) біліктілігінің жоғары деңгейі болған кезде білім беру ұйымдарындағы жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін – кемінде 1 жыл; педагог-сарапшы үшін-кемінде 2 жыл; педагог-зерттеуші үшін – кемінде 3 жыл; педагог-шебер үшін – 4 жыл.

Кәсіби құзыреттілікті айқындаі отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

оқытуудың инновациялық формаларын, әдістері мен құралдарын қолдану;

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибелі жинақтау;

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

2) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын менгеру;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және білім беру ұйымы деңгейінде өзінің және әріптестерінің кәсіби даму басымдықтарын айқындау;

аудан/қала деңгейінде тәжірибелі жинақтау;

аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

3) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

сабакты зерттеу және бағалау құралдарын өзірлеу дағдыларын менгеру;

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытууды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және аудан, қала деңгейінде педагогикалық

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде тәжірибелі жинақтау (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

4) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Ү.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған авторлық бағдарламаның болуы, немесе оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдар тізбесіне енгізілген шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (бірлескен авторы) болып табылады, білім беру саласындағы үекілетті орган бекіткен немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңес ұсынған немесе тест тапсырмаларын, оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендерді сараптау жөніндегі әзірлеушілер мен сарапшылардың құрамына кіретін немесе Уорлд скилс (WorldSkills) республикалық және халықаралық чемпионаттарының сарапшысы (кәсіби шеберлік конкурсы) немесе педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша жаттықтырушы болып табылады;

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау;

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысуышы болу немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысуышыларын дайындау.

7.3 Бос лауазымының атауы: Біліктілігі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының ұлгілік біліктілік сипаттамаларының 2 бөлімінің 16 параграфымен бекітілген «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұлымдарының оқу-өндірістік (оқу) шеберханасының менгерушісі» сипаттамасына сәйкес келетін **«Тігін өндірісі және киімдерді ұлгілеу» мамандығы бойынша тігін цехы менгерушісі 1 (бір) бірлік;**

Еңбекке ақы төлеу мөлшері: Мерзімдік еңбек шарты негізінде екі айлық сынақ мерзімі тағайындалуы тәртібімен, орташа лауазымдық айлықақы **80 000 (сексен мың) теңгеден басталады.**

Лауазымдық міндеттері:

шеберхананың қызметін басқарады, өндірістік оқыту бойынша оқу кестесінің сақталуын қамтамасыз етеді;

шеберхананы оқу процесі үшін қажетті жабдықтармен, материалдармен, аспаптармен, оқытудың техникалық құралдарымен, көрнекі құралдармен жарактандыру жөніндегі жұмысты қамтамасыз етеді, мұліктік материалдық құндылықтарды сақтауға қабылдайды;

белгіленген тәртіpte олардың есебі мен есептілігін жүргізеді, жабдықтарды, құрал-саймандар мен құрылғыларды сабакқа дайындауды ұлымдастырады;

шеберхананы және қолда бар жабдықтарды, оқу құралдарын дұрыс, тиімді пайдалануды, арнайы киімді қолдану және пайдалану ережелерін сақтауды қамтамасыз етеді;

станоктарды, машиналарды, жабдықтарды, құрал-саймандарды, айлабұйымдарды баптау мен жөндеуді ұлымдастырады, өндірістік оқыту шеберлерімен бірлесіп, өндірістік оқыту сабактарында қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқамалардың жүргізуін бакылайды;

білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қоргауды қамтамасыз етеді;

Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе техникалық және кәсіптік (орта арнайы, орта кәсіптік) білім беру ұйымының бейініне сәйкес келетін ұйымдардағы жұмыс өтілі кемінде 3 жыл;

немесе біліктілігінің жоғары деңгейі болған жағдайда, мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 5 жыл;

мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл, педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл, педагог – зерттеуші үшін кемінде 4 жыл.

Кәсіби құзыреттілікті айқындай отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі тиіс;

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал ету;

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысу;

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді жүзеге асыру;

кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын менгеру;

цифрлық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

оқытудың инновациялық формаларын, әдістері мен құралдарын қолдану;

білім беру ұйымы деңгейіндегі тәжірибелі жинақтау;

білім беру ұйымы деңгейіндегі олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын менгеру;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және білім беру ұйымы деңгейіндегі өзінің және әріптерінің кәсіби даму басымдықтарын айқындау;

аудан/қала деңгейіндегі тәжірибелі жинақтау;

аудан/қала деңгейіндегі олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

сабакты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын менгеру;

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

аудан, қала деңгейіндегі педагогикалық қоғамдастықта тәлімгерлікті жүзеге асыру және даму стратегиясын айқындау;

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейіндегі тәжірибелі жинақтау (республикалық ведомствоның ұйымдар үшін);

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейіндегі олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомствоның ұйымдар үшін);

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Ы.Алтынсарин атындағы Үлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау;

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы болу немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындау.

7.4 Бос лауазымның атауы: Біліктілігі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларының 2 бөлімінің 17-параграфымен бекітілген «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің өндірістік оқыту шебері» сипаттамасына сәйкес келетін:

7.4.1 «Тамақтандыруды ұйымдастыру» мамандығы бағытында «Кондитер» біліктілігі бойынша мемлекеттік тілде (негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне) 720 өндірістік оқу сағатына өндірістік оқыту шебері;

7.4.2 «Нан пісіру, макарон және кондитерлік өндіріс» мамандығы бағытында «Кондитер» біліктілігі бойынша мемлекеттік және орыс тілінде (негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне) 720 өндірістік оқу сағатына өндірістік оқыту шебері;

7.4.3 «Ет және ет онімдерін өндіру» мамандығы бағытында мемлекеттік және орыс тілінде 720 өндірістік оқу сағатына өндірістік оқыту шебері;

7.4.4 «Тамақтану саласында қызмет көрсетуді ұйымдастыру» мамандығы бағытында «Бармен бариста» біліктілігі бойынша мемлекеттік және орыс тілінде 720 өндірістік оқу сағатына өндірістік оқыту шебері.

Еңбекке ақы толеу мөлшері: Мерзімдік еңбек шарты негізінде екі айлық сынақ мерзімі тағайындалуы тәртібімен, аптасына нормативтік оқу жүктемесі – 18 сағаттық мөшерлеме шенберінде орташа лауазымдық айлықақы 170 000 (бір жұз жетпіс мың) теңгеден басталады.

Лауазымдық міндеттері:

өндірістік оқыту бойынша практикалық сабактар мен оқу-өндірістік жұмыстарды жүргізеді;

сабактарға арналған жабдықтар мен тиісті жабдықтарды дайындайды, материалдық базаны жетілдіреді;

еңбек қауіпсіздігінің сақталуын, білім алушылардың еңбектің озық әдістерін, қазіргі заманғы техника мен өндіріс технологиясын меңгеруін, жабдықтарға қызмет көрсету мен пайдалануды, материалдық және энергетикалық ресурстарды ұқыпты жұмсауды қамтамасыз етеді;

білім алушыларды біліктілік жұмыстарын орындауға және біліктілік емтихандарын тапсыруға дайындайды;

тотта өндірістік оқытууды жоспарлау, есепке алу және есептілік, кәсіптік практика, тәрбиә жұмысын жоспарлау және есепке алу бойынша құжаттаманы жүргізеді;

білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен міндетті құжаттар тізбесін жүргізеді;

оку инсбэрханаларын жабдықтармен және аспаптармен, материалдармен, қосалқы бөлшектермен және оқыту құралдарымен үақтылы қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдайды;

технологиялық құжаттаманы, сызбаларды, эскиздерді, эталондарды дайындайды;

оку үрдісіндеғы ғылыми-әдістемелік ұсыныстарды, озық педагогикалық және өндірістік тәжірибелі қолданады;

білім алушылардың еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария талаптарын сақтауын бақылайды;

қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар жүргізеді. Әдістемелік комиссиялардың, бірлестіктердің жұмысына қатысады.

Біліктілікке қойылатын талаптар:

тиісті бейін бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

және (немесе) біліктілігінің жоғары деңгейі болған кезде педагог-шебердің мамандығы бойынша жұмыс өтілі – 5 жыл; және (немесе) біліктілігінің орта және жоғары деңгейі болған кезде: педагог-модератор үшін кемінде 2 жыл; педагог-сарапшы үшін кемінде 3 жыл; педагог-зерттеуші үшін кемінде 4 жыл.

Кәсіби құзыреттілікті айқындағы отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі тиіс;

білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал ету;

білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысу;

білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді жүзеге асыру;

кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын менгеру, цифрлық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"педагог" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

оқытудың инновациялық формаларын, әдістері мен құралдарын қолдану;

білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибелі жинақтау;

білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

3) "педагог-сарапшы":

"педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын менгеру;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және білім беру ұйымы деңгейінде өзінің және әріптестерінің кәсіби даму басымдықтарын айқындауды;

аудан/қала деңгейінде тәжірибелі жинақтау, аудан/қала деңгейінде олимпиадалардың, конкурстардың, жарыстардың қатысушылары бар;

4) "педагог-зерттеуші":

"педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

сабакты зерттеу және бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын менгеру;

білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету, тәлімгерлікті жүзеге асыру және аудан, қала деңгейінде педагогикалық қоғамдастықта даму стратегиясын айқындау;

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде тәжірибелі жинақтау (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

**ОБЫСК/РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАҢЫЗЫ БАР ҚАЛАЛАР ЖӘНЕ АСТАНА, РЕСПУБЛИКА ДЕНГЕЙІНДЕ
ОЛИМПИАДАЛАРГА, КОНКУРСТАРГА, ЖАРЫСТАРГА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ БОЛУЫ (РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ВЕДОМОСТЬЛЫК БАҒЫНЫСТЫ ҰЙЫМДАР ҰШІН);**

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Ү.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған авторлық бағдарламаның болуы, немесе оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдар тізбесіне енгізілген шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (бірлескен авторы) болып табылады, білім беру саласындағы үәкілетті орган бекіткен немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңес ұсынған немесе тест тапсырмаларын, оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендерді сараптау жөніндегі әзірлеушілер мен сарапшылардың құрамына кіретін немесе Уорлд скилс (WorldSkills) республикалық және халықаралық чемпионаттарының сарапшысы (кәсіби шеберлік конкурсы) немесе педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша жаттықтырушы болып табылады;

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау;

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы болу немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындау.

7.5 Бос лауазымның атаяуы: Біліктілігі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығымен бекітілген «Педагог лауазымдарының ұлгілік біліктілік сипаттамаларының 2 бөлімінің 12-параграфымен бекітілген «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымының оқытушысы» сипаттамасына сәйкес келетін

7.5.1 «Тамақтандыруды ұйымдастыру» мамандығы бағытында КМ01-КМ14 (кәсіптік модуль) бойынша орыс тілінде 1820 оқу сағатына негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне арнайы пән оқытушысы;

7.5.2 «Нан пісіру, макарон және кондитерлік өндіріс» мамандығы бағытында КМ01-КМ14 (кәсіптік модуль) бойынша (мемлекеттік және орыс тілдерін жоғары деңгейде білу) мемлекеттік және орыс тілінде 1100 оқу сағатына негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне арнайы пән оқытушысы;

7.5.3 «Ет және ет өнімдерін өндіру» мамандығы бағытында КМ01-КМ14 (кәсіптік модуль) бойынша орыс тілінде 536 оқу сағатына арнайы пән оқытушысы;

7.5.4 «Тігін өндірісі және киімдерді ұлгілеу» мамандығы бағытында (кәсіптік модуль) бойынша (мемлекеттік және орыс тілдерін жоғары деңгейде білу) мемлекеттік және орыс тілінде 1300 оқу сағатына негізгі қызметкердің демалыс мерзіміне арнайы пән оқытушысы;

7.5.5 БМ 03 (базалық модуль) Экономиканың базалық білімін және кәсіпкерлік негіздерін қолдану пәнінен (мемлекеттік және орыс тілдерін жоғары деңгейде білу) мемлекеттік және орыс тілінде 528 оқу сағатына экономикалық пәндер оқытушысы;

7.5.6 Бастапқы әскери және технологиялық даярлық пәнінен мемлекеттік тілде 288 оқу сағатына бастапқы әскери және технологиялық даярлық пәні оқытушысы;

7.5.7 Физика пәнінен мемлекеттік және орыс тілінде 672 оқу сағатына физика пәні оқытушысы.

Енбекке ақы төлеу мөлшері: Мерзімдік енбек шарты негізінде екі айлық сынақ мерзімі тағайындалуы тәртібімен, алтасына нормативтік оқу жүктемесі – 18 сағаттық

МОҢДЕЛЕМЕ ШЕСЕРІНДЕ орташа лауазымдық айлықақы 190 000 (бір жұз тоқсан мың) тенгеден бастанады.

Лауазымдық міндеттері:

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес оқытылатын пәнді ескере отырып, білім алушыларды оқытууды және тәрбиелеуді жүзеге асырады;

Жеке тұлғаның жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді, білім алушылардың жеке қабілеттерін анықтайды және дамытуға жәрдемдеседі;

Оқытуудың неғұрлым тиімді нысандарын, әдістері мен құралдарын, жаңа педагогикалық технологияларды пайдаланады;

Білім алушылардың сапалы білім, білік және дағды алуын қамтамасыз етеді;

Оқу жоспарына және оқу процесінің кестесіне сәйкес білім беру бағдарламаларын өзірлеуге және орындауға қатысады;

Білім беру процесі кезеңінде білім алушылардың өмірі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз етеді;

Жабдықты пайдалану кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын орындаиды;

Білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен міндетті құжаттар тізбесін жүргізеді.

Біліктілікке қойылатын талаптар:

Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі педагогикалық білім немесе тиісті бейіндер бойынша кәсіптік білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды;

Және (немесе) біліктілігінің жоғары деңгейі болған кезде мамандығы бойынша жұмыс өтілі: педагог-модератор үшін – кемінде 2 жыл; педагог – сарапшы үшін – кемінде 3 жыл; педагог-зерттеуші үшін – кемінде 4 жыл; педагог-шебер үшін – 5 жыл.

Кәсіби құзыреттілікті айқындаі отырып, біліктілікке қойылатын талаптар:

1) "педагог":

Білім алушылардың психологиялық жас ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін жоспарлай және ұйымдастыра білуі тиіс;

Білім алушының жалпы мәдениетін қалыптастыруға және оны әлеуметтендіруге ықпал ету;

Білім беру ұйымы деңгейіндегі іс-шараларға қатысу;

Білім алушылардың қажеттіліктерін ескере отырып, тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді жүзеге асыру;

Кәсіби-педагогикалық диалог дағдыларын менгеру;

Цифрлық білім беру ресурстарын қолдану;

2) "педагог-модератор":

"Педагог" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Оқытуудың инновациялық формаларын, әдістері мен құралдарын қолдану;

Білім беру ұйымы деңгейінде тәжірибелі жинақтау;

Білім беру ұйымы деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

3) "педагог-сарапшы":

"Педагог-модератор" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Ұйымдастырылған оқу қызметін талдау дағдыларын менгеру;

Тәлімгерлікті жүзеге асыру және білім беру ұйымы деңгейінде өзінің және әріптерінің кәсіби даму басымдықтарын айқындау;

Аудан/қала деңгейінде тәжірибелі жинақтау;

Аудан/қала деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы;

4) "педагог-зерттеуші":

"Педагог-сарапшы" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Сабакты зерттеу және бағалау құралдарын өзірлеу дағдыларын менгеру;

алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету; аудан, қала деңгейінде педагогикалық қоғамдастықта тәлімгерлікті жүзеге асыру

жеке даму стратегиясын айқындау;

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде тәжірибелі жинақтау (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

облыс/республикалық маңызы бар қалалар және астана, республика деңгейінде олимпиадаларға, конкурстарға, жарыстарға қатысушылардың болуы (республикалық ведомстволық бағынысты ұйымдар үшін);

5) "педагог-шебер":

"педагог-зерттеуші" біліктілігіне қойылатын жалпы талаптарға, сондай-ақ:

Ы.Алтынсарин атындағы Үлттық білім академиясы жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңесте мақұлданған авторлық бағдарламаның болуы, немесе оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер мен оқу-әдістемелік құралдар тізбесіне енгізілген шығарылған оқулықтардың, оқу-әдістемелік құралдардың авторы (бірлескен авторы) болып табылады, білім беру саласындағы уәкілетті орган бекіткен немесе техникалық және кәсіптік білім департаменті жанындағы Республикалық оқу-әдістемелік кеңес ұсынған немесе тест тапсырмаларын, оқулықтарды, оқу-әдістемелік кешендерді сараптау жөніндегі әзірлеушілер мен сарапшылардың құрамына кіретін немесе Уорлд скилс (WorldSkills) республикалық және халықаралық чемпионаттарының сарапшысы (кәсіби шеберлік конкурсы) немесе педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша жаттықтырушы болып табылады;

ғылыми жобалау дағдыларын дамытуды қамтамасыз ету;

тәлімгерлікті жүзеге асыру және облыс деңгейінде кәсіби қоғамдастық желісін дамытуды жоспарлау;

республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушысы болу немесе республикалық және халықаралық конкурстар мен олимпиадалардың қатысушыларын дайындау.

8 Конкурсқа қатысу үшін ұсынылатын қажетті құжаттар тізбесі:

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 21 ақпандағы № 57 Бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік білім беру үйымдарының бірінші басшылары мен педагогтерін лауазымға тағайындау, лауазымнан босату қағидасына **10-көсімшага** сәйкес нысан бойынша:

8.1 Қоса берілетін құжаттардың тізбесін көрсете отырып, Конкурсқа қатысу туралы өтініш;

8.2 Жеке басын куәландыратын құжат не цифрлық құжаттар сервисінен алынған электронды құжат (идентификация үшін);

8.3 Кадрларды есепке алу бойынша толтырылған жеке іс парагы (нақты тұрғылықты мекенжайы мен байланыс телефондары көрсетілген – бар болса);

8.4 Педагогтердің үлгілік біліктілік сипаттамаларымен бекітілген лауазымға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес білімі туралы құжаттардың көшірмелері;

8.5 Еңбек қызметін растайтын құжаттың көшірмесі (бар болса);

8.6 "Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндеттін атқарушының 2020 жылғы 30 қазандығы № КР ДСМ-175/2020 бұйрығымен бекітілген нысан бойынша денсаулық жағдайы туралы анықтама (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21579 болып тіркелген);

8.7 Психоневрологиялық ұйымнан анықтама;

8.8 Наркологиялық ұйымнан анықтама;

**ЛОРОЛА НЫРП-СҮЙТАН
НІНАНІН НЕРБЕНГА» АҚМЫСТА
МЕДІАРДЫҢ МАКСАЛЫҚ ТАРАСЫ
АҚАДАМЫНДЫК ТАРАСЫ
МКК**

9 Ушындағы біліктілік тестілеу сертификаты (бұдан әрі – ҰБТ) немесе педагог-модератордың, педагог-сарапшының, педагог-зерттеушінің, педагог-шебердің біліктілік санаттың болуы туралы куәлік (болған жағдайда);

8.10 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 21 ақпандығы № 57 Бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік білім беру үйымдарының бірінші басшылары мен педагогтерін лауазымға тағайындау, лауазымнан босату қағидасына 11-қосымшага сәйкес нысан бойынша педагогтің бос немесе уақытша бос лауазымына кандидаттың толтырылған Бағалау парагы;

8.11 Конкурсқа қатысушы бар болған жағдайда біліміне, жұмыс тәжірибесіне, көсіби деңгейіне қатысты қосымша ақпаратты (біліктілігін арттыру, ғылыми/академиялық дәрежелер мен атақтар беру, ғылыми немесе әдістемелік жарияланымдар, біліктілік санаттар туралы құжаттардың көшірмелері, алдыңғы жұмыс орнының басшылығынан ұсынымдар) ұсынады.

9 Осы Қағидалардың 107-тармағында көрсетілген құжаттардың біреуінің болмауы құжаттарды кандидатқа қайтару үшін негіз болып табылады.

10 Колледж кандидаттың құжаттарын қабылдағаннан кейін үш жұмыс күні ішінде құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі үекілдettі органға немесе оның аумақтық бөлімшелеріне сыйбайлас жемқорлық қылмыс және/немесе қылмыстық құқық бұзушылық жасағаны туралы мәліметтердің болуы не болмауы туралы, сондай-ақ педагогикалық әдептің бұзылуы туралы сұрау салуды Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетіне жібереді.

11 Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жұмысқа орналасуға тыйым салатын сыйбайлас жемқорлық қылмыс және/немесе қылмыстық құқық бұзушылық және/немесе педагогикалық әдеп нормаларын бұзу туралы мәліметтер анықталған жағдайда, педагог конкурстың кез келген кезеңінде шеттетіледі.

12 Конкурстық комиссия кандидаттар құжаттарының біліктілік талаптарға сәйкестігін қарau нәтижелері бойынша, сондай-ақ осы Қағидаларға 11-қосымшага сәйкес Бағалау парагында көрсетілген балдарды есептеуді жүзеге асырады.

13 Конкурс қорытындылары бойынша шешімді қабылдау күні: жинаған балл негізінде 2022 жылғы 23 тамыз күні.

14 Ең көп балл жинаған кандидат конкурстан өтті деп есептеледі және колледж директорына педагог лауазымына тағайындауға ұсынылады.

15 Кандидаттардың балл саны тең болған жағдайда конкурстық комиссия әңгімелесу өткізу туралы шешімі хаттамамен ресімделеді, оған комиссия төрағасы мен мүшелері, сондай-ақ хаттамалауды жүзеге асыратын хатшы қол қояды.

16 Конкурстық комиссияның шешімімен келіспеген жағдайда комиссияның кез келген мүшесі өз пікірін баяндайды, комиссия отырысының хаттамасына қоса беріледі.

17 Конкурстық комиссия шешімі хаттамамен ресімделеді, оған комиссия төрағасы мен мүшелері, сондай-ақ хаттамалауды жүзеге асыратын хатшы қол қояды.

18 Әңгімелесуге қатысқан, бірақ тағайындауға ұсынылмаған кандидаттарды конкурстық комиссия кадр резервіне қоюды ұсынады.

19 Кадр резервінде болу мерзімі кадр резервіне алынған күннен бастап бір жылды құрайды.

20 Кадр резервіне енгізілген кандидаттар конкурс жарияланған кезде конкурстық комиссиямен әңгімелесу кезеңінен өтеді.

21 Конкурстың нәтижелері колледждің Интернет-ресурсында, конкурстың соңғы отырысы өткізілген күні колледждің әлеуметтік желілерінің ресми аккаунттарында жарияланады. Педагогтердің үлгілік біліктілік сипаттамаларымен бекітілген біліктілік талаптарына сәйкес келетін немесе комиссияның оң қорытындысын алған кандидатпен білім беру үйымының басшысы еңбек шартын жасасады және жұмысқа қабылдау туралы бұйрық шығарады.

22 Педагогтердің ұлгілік біліктілік сипаттамаларымен бекітілген біліктілік талаптарына сәйкес келетін немесе комиссияның оң қорытындысын алған кандидатпен білім беру үйімінің басшысы еңбек шартын жасалады және жұмысқа қабылдау туралы бұйрық шыгарылады.

23 Конкурстық комиссияның оң қорытындысын алған кандидат еңбек шартын жасасудан бас тартқан жағдайда, колледж директоры конкурстық комиссияның кадрлық резервке ұсынған немесе қабылдауға ұсынған педагогтен кейін ең жоғары балл жинаған кандидатпен еңбек шартын жасайды.

24 Конкурс нәтижесінде комиссия бос лауазымға орналасуға кандидаттарды анықтамаса, конкурс өткізілмеді деп танылады.

25 Кандидаттар өздеріне қатысты бөлігінде конкурстық құжаттармен және комиссия шешімімен танысады.

26 Қос қызмет атқаратын педагогтерді конкурссыз жұмысқа қабылдау бір пән бойынша 8 сағаттан аспайтын уақытқа рұқсат етіледі.

27 Қос қызмет атқаратын педагогтің бос жүктемесі педагогтердің арасында бөлінбейді.

28 Кандидаттар конкурстық комиссияның шешімімен келіспеген жағдайда Қазақстан Республикасының Әкімшілік ресімдік-процестік кодексінің нормаларына сәйкес шағым береді.

29 Конкурсқа қатысушылар конкурстық комиссия шешіміне жоғары түрган органның апелляциялық комиссиясына немесе сот тәртібімен шағым жасайды.

